

TOIMINTAKERTOMUS 2023–2025

Espoon tasa-arvo- ja
yhdenvertaisuustoimikunta

OSKARI HYTTINEN, PUHEENJOHTAJA

KAARINA SALONEN, ESITTELIJÄ

Sisällys

Johdanto.....	2
1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan kokoonpano 2023–2025.....	3
2. Kokoukset.....	3
Kokousperiaatteet.....	3
Asiantuntijakuulumiset	5
3. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen.....	5
4.Toimikunnan työn tavoitteet ja tehtävät	6
4.1. Aloitteet, ehdotukset, kannanotot ja toiminnan kehittäminen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi	6
4.2. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden seuranta ja arviointi	6
4.3. Yhteiskunnallinen keskustelu ja tiedon lisääminen	7
4.4. TASSU-palkinto	8
4.5. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustietoisuu- den kasvattaminen luottamushenkilöiden keskuudessa.....	8
4.6. ARVOKAS-toimintatapa	10
4.7. Teemapäivät ja avoimet keskustelutilaisuudet ..	10
4.8. Muut mahdolliset asiat	10
LIITTEET	12
Liite 1. Teemapäivät ja niiden sisällöt (9/2023–5/2025).....	12

Johdanto

Työskentelimme tasa-arvo ja yhdenvertaisuustoimikunnassa tavoitteellisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi Espoon kaupungissa. Tämä merkitsi edelläkävijän asennetta, aloitteellisuutta ja ennakkoluulotonta toimintatapaa toimikunnassamme Yhteistyö sekä kaupungin sisällä että sen ulkopuolella oli toimintamme kantava voima.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan tehtävänä on olla ääni heille, jotka jäävät usein kuuluvuutta. Tavoitteena on varmistaa, että kaikkien kuntalaisten tarpeet ja näkemykset otetaan vakavasti kunnan palvelujen kehittämisessä.

Toimikuntamme kuuli asiantuntijoita, arvioi erilaisia suunnitelmia, organisoï erilaisia tapahtumia ja toteutti kyselyjä. Edellä mainittujen perusteella loimme tilannekuvaa ja tietoisuutta espoolaisten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tilanteesta. Demokratiaviestinnän kehittämishanke oli yksi esimerkki ratkaisuista havaittuihin pulmiin.

Vuosien 2023–2024 painopisteenä oli tunnistaa niitä epäkohtia, jotka ovat jääneet vaille huomiota vähemmistö- ja riskiryhmien osalta. Kautena 2024–2025 painopisteenä oli kiinnittää huomio nuorten hyvinvointiin, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon. Vuoden 2025 alusta paneuduimme vähemmistöryhmien kuten maahanmuuttajataustaisten, vammaisten tai muiden vaikeammin työmarkkinoille kiinnittyvien henkilöiden – työllistymiskysymyksiin.

Toimikuntamme edisti avointa keskustelua vaikeista aiheista ja lisäsi tietoisuutta yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta. Tunnistimme korostuneen tarpeen käydä avointa keskustelua myös niistä aiheista, jotka saattavat olla hankalia.

Tämä oli erityisen tärkeää, sillä moni asia, kuten yhdenvertaisuuden toteutuminen, voi jäädä huomaamatta, ellei niistä puhuta avoimesti. Halusimme avata

silmät sille, miten yhdenvertaisuus erilaisten espoolaisten arjessa ilmenee. Tehtävänämmme oli herättää tietoisuutta ja luoda pohjaa rehelliselle ja avoimelle keskustelulle, joka vie meitä kohti todellista yhdenvertaisuutta.

Yhteenvetona voi todeta, että työtä on vielä tehtävänä. Tulevaisuuden haasteena on edelleen kytkeä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen osaksi kaupungin suunnitelmia ja rakenteita. Olennaista on tukea inklusiivisen kulttuurin vahvistumista kaupungissamme.

Toimikunnan jäsenet Sandra Åkerlund ja Tiina Kujala kommentoiva kulunutta toimikautta:

”Paljon nostettiin vähemmistöjen asioita esiin. Monipuolista asiaa, pieniäkään vähemmistöjä ei unohdettu. Ilmapiiri oli salliva. Puheenjohtaja piti hyvää henkeä yllä”, kertoi Sandra Åkerlund.

”Mielestäni aivan parasta toimikunnan työssä oli avoin ja arvostava ilmapiiri. Tämän pitäisi olla itsestään selvää, mutta valitettavasti se on harvinaista poliittisessa työssä. Toimikunnan jäsenet pystyivät keskustelemaan avoimesti monista vaikeistakin asioista. Toivonkin, että myös jatkossa kiinnitettäisiin huomiota erityisesti demokratiakasvatukseen sekä vaikuttamisesta ja osallistumisesta tiedottamiseen kaikille kuntalaisille”, totesi Tiina Kujala.

Espoossa 27.6.2025
Oskari Hyttinen
puheenjohtaja

1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan kokoonpano 2023–2025

Puheenjohtaja

Oskari Hyttinen (Kok.), varajäsenenään Jukka T. Salminen (Kok.)

Varapuheenjohtaja

Naina Rajani (Vihr.), varajäsenenään Peter Rynin (Vihr.)

Jäsenet

Katariina Sorvanto (Kok.), varajäsen Tarja Meronen (Kok.) 3/2025 saakka, Sofia Lindfors 3/2025 alkaen,

Antti Jäänvirta (Kok.), varajäsen Armi Westlin (Kok.),

Janne Hirvasvuopio (Vihr.), varajäsen Pia Aarrekiivi (Vihr.),

Jenna Leppänen (Kesk.), varajäsen Terhi Sundström, (Kesk.),

Hannu Laaksonen (KD), varajäsen Tiina Hyttinen (KD),

Erkki Kaarnama (PerusS), varajäsen Kim Mikander (PerusS),

Tiina Kujala (SFP), varajäsen Eero Lilja (SFP),

Iiris Mikkilä (SDP), varajäsen Hannele Gröndahl-Turpeinen (SDP)

Tereza Dickson (Vas.) 2/2025 saakka Liisa McDermott (Vas.) 2/2025 alkaen, varajäsen Joni Lappalainen (Vas.)

Marjo Matikka (Liik.), varajäsen Mikko Luomala (Liik.),

Sandra Åkerlund, varajäsen Merts Hagert (Espoon romaniyhdistys),

Nuorisovaltuuston edustus
2023 varsinainen jäsen Edwin Kivijärvi, varajäsenenä Miko Manninen,

2024–2025 Varsinainen jäsen Elif Huttunen, varajäsenenä Elina Parviainen

Kaupunginhallituksen edustaja Peppi Seppälä ja varajäsenenä Olli-Pekka Paasivirta.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan esittelijänä on toiminut konsernihallinnosta moninaisuus ja osallisuusasioiden päällikkö Kaarina Salonen ja teknisenä sihteerinä Paula Harle.

2. Kokoukset

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta kokoontuu kerran kuukaudessa kello 17.30–19.30.

Toimikunta kokoontui yhteensä 19 kertaa toimikaudellaan 2023–2025, Vuoden 2023 aikana neljä kertaa (26.9., 6.11., 29.11., 5.12.), vuoden 2024 aikana yhdeksän kertaa (24.1., 28.2., 27.3., 24.4., 22.5., 4.9., 2.10., 6.11., 9.12.), vuoden 2025 aikana kuusi kertaa (17.1., 8.2., 7.3., 18.4., 16.5.).

Kokousperiaatteet

Kokouksissa noudatetaan turvallisemman tilan pelisääntöjä.

Oppiminen on eri tahtista, annan sille aikaa

Olemme aloittaneet yhteisen matkan ja opimme toimikuntana ja yksilöinä jatkuvasti uutta. Ymmärrän, että tarvitaan tilaa ottaa uutta vastaan ja käsitellä asiaa. Armollinen suhtautuminen oppimisprosessien eri tahtisuuteen on työskentelyni taustalla. Kunkin jäsenen

omanlainen rooli ja tapa työskennellä muotoutuu ajan kuluessa.

Toimin hyvän tahdon periaatteella

Olen avoin, en oleta: olen kiinnostunut toisesta ihmisestä ja siitä, mitä hän sanoo. Tavoitteenani on ymmärtää sanojan viesti, ei sanojan mitätöinti tai väheksyminen. Ymmärrän, että tulemme erilaisista taustoista ja lähestymiskulmamme on raikkaan erilainen. Lisään ymmärrystäni kysymyksillä: ymmärsinkö oikein, että tarkoittit? Kerro vielä lisää? Perustelisitko? Tyhmää kysymystä ei ole.

Kunnioitan, kannustan ja annan tilaa

Jäsenenä kannan vastuun vuorovaikutuksesta tilanteessa, ja tällöin mielessäni on toimikunnan tehtävä ja sen edistäminen. Kielenkäytöllä, painotuksilla ja sanattomilla viesteillä kerron toiselle omasta suhtautumisestani. Kunnioitan ja rohkaisen kaveria kertomaan ajatuksistaan ja otan myös vastaan toisten näkemyksiä. Annan asioiden keskustella, en mene henkilökohtaisuuksiin.

Luon omalla toiminnallani luottamusta

Ymmärrän merkitykseni turvallisen ilmapiirin luomisessa. Arkaluotoisiakin asioita voi tuoda keskusteluun ja luottaa, että ne pysyvät kokouksen sisällä. Olennaista on, että monenlaiset äänet tulevat kuulluksi ja kannanotot muotoutuvat yhteisessä keskustelussa. Käydessäni kokouksessa käsitellyistä asioista avointa julkista keskustelua huomioin, etten kerro julkisuuteen muiden esittämiä mielipiteitä tai muiden yksityiselämään liittyviä asioita.

Kunnioitan jokaisen fyysistä koskemattomuutta

Sitoudun turvaamaan jäsenten fyysisen koskemattomuuden kokouksessa.

Annan palautetta ja puutun

Mikäli vuorovaikutus kokouksessa ei ole arvostavaa tai loukkaa turvallisemman tilan pelisääntöjä, annan mikäli vain mahdollista välitöntä palautetta. Puutun

epäasialliseen käytökseen. Viime kädessä puheenjohtaja huolehtii asioiden käsittelystä ja puuttuu epäasialliseen käytökseen.

Pelisäännöt hyväksyttiin 2.11.2021 kokouksessa. Pelisäännöt vahvistettiin uudelleen 26.9.2023.

Kokoukset ovat paperittomia

Kokouskutsut ja -materiaalit toimitetaan sähköisesti kokoukseen osallistujille. Toimikunnan verkkosivuille tallennetaan pöytäkirja, joka on saavutettava. Pöytäkirjoja ja materiaaleja ei käännetä automaattisesti muille kielille, ellei erityistä tarvetta ilmene.

Muut asiat

Esityslista muotoutuu toimintasuunnitelman ja ajankohtaisten asioiden perusteella. Puheenjohtaja priorisoi esityslistan. Tavoitteena on, että tutkimusta ja laadullista tietoa hyödynnetään toiminnassa. Hyviä käytäntöjä ja esimerkkejä haetaan Espoon ulkopuolelta esimerkiksi muista kaupungeista. Toimikunta voi tehdä omia kyselyjä oman toimintansa tueksi.

Asioiden valmistelu tapahtuu pienissä ryhmissä esimerkiksi toimeksiantojen ja muiden laajempien kokonaisuuksien valmistelussa. Toimikunnan eri tilaisuuksiin nimeämät edustajat antavat palautteen tilaisuuden annista toimikunnan seuraavassa kokouksessa. Kukin jäsen huolehtii yhteydenpidosta omaan taustayhteisöönsä.

Kuukausittaiset kokouspäivät sovittiin ainakin puoli vuotta eteenpäin. Toimikunnan verkkosivuilla oli ajantasainen tieto kokouspäivistä, pöytäkirjoista ja muista materiaaleista saatavilla.

Kokoukset ovat olleet arvostavia ja ilmapiiri on ollut rakentava ja keskustelevalle. Yhteinen tavoite on ohjannut työskentelyä.

Asiantuntijakuulumiset

Ahmadiyya muslimien yhteisön jäseniä:
Ataul Ghalib (President), Musawar
Ahmad, Iffat Saeed
Erityissuunnittelija Suvi Jäntti, Kestävän
kehityksen osaamiskeskus
Erityissuunnittelija Annika Kaarnalehto,
Kasvun ja oppimisen toimiala
Erityissuunnittelija Tuija Merkel,
henkilöstön kehittäminen,
Konsernihallinto
Hyvinvointipäällikkö Taru Ikäheimonen
Kaupunginvaltuuston varajäsen Habiba
Ali
Kehittämispäällikkö Marianne Julkunen,
Konsernihallinto
Kirjastopalvelujen johtaja Ritva Nyberg
Erityisasiantuntija Oili Sivula, Espoon
kaupunginkirjasto
Asiakaspalvelupäällikkö Leila
Koivukangas, Espoon kaupunginkirjasto
Suunnittelija Miia Martikainen, Espoon
kaupunginkirjasto
Koulutuspalvelupäällikkö Jaakko
Turpeinen, suomenkielinen toisen asteen
koulutus ja nuorisopalvelut.
Nuorisotyön palveluvastaava Tatu
Törmänen, Kasvun ja oppimisen toimiala
Nuorisovaltuuston pääsihteeri Tiia Ylä-
Peräinen, kasvun ja oppimisen toimiala
Puheenjohtaja Paula Åkerlund, Espoon
romaniyhdistys ry
Tutkimusjohtaja Minna Joensuu,
Konsernihallinto
Työllisyysasiantuntija Simo Klem,
Kehitysvammaliitto
Kokemusvaikuttaja Karoliina Olkkonen,
Kehitysvammaliitto
Kokemusvaikuttaja Pauliina Bäckström,
Kehitysvammaliitto
Kokemusvaikuttaja Jussi Vänskä,
Kehitysvammaliitto
Kokemusvaikuttaja Niklas Stranden,
Kehitysvammaliitto
Asiakkuuspalvelupäällikkö Olga Silfver,
Espoon työllisyyspalvelut.

Asiantuntijakuulemisten tavoitteena oli
luoda syvempää ymmärrystä
käsiteltävästä asiasta.

3. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Toimikunnan jäsenet perehdytettiin tasa-
arvo- ja yhdenvertaisuuslainsäädäntöön,
Eurooppalainen tasa-arvon peruskirjaan
sekä tasa-arvoja
yhdenvertaisuussuunnitelmiin.

Perehdytys on olennainen osa
toimikunnan osaamisen vahvistamista.
Perehdytyksen tavoitteena oli, että
jokainen luottamushenkilö saa
syventävää tietoa ja näkemystä omaan
toimintaansa. Tämä mahdollisti heidän
osallistumisensa toimikunnan jäsenenä ja
yksilöinä toimintaan tasa-arvoon ja
yhdenvertaisuuteen liittyvissä
kysymyksissä.

Asiantuntijakuulemisia pidettiin pitkin
toimintakautta, yhteensä 23 henkilöä.
Opintomatkoja ei tehty. Valtakunnallisille
tasa-arvopäiville vuonna 2023 osallistui
Tiina Kujala ja vuonna 2024 Antti
Jäänvirta. Päivistä tuotettiin raportti, joka
käsiteltiin kokouksissa.

Toimikunnan yhtenä tavoitteena oli SDG-
työn vahvempi kytkeminen työskentelyyn.
Espoo valittiin toukokuussa 2023
ensimmäisenä suomalaiskaupunkina EU-
rahoitteen Urbact yhteistyöohjelman
vetäjäksi. Toimikunta osallistui hankkeen
paikallistason haasteiden tunnistamiseen
syksyllä 2023. Seurantatuloksia kuultiin
vuonna 2024. Hankkeen myötä ymmärrys
eurooppalaisten kaupunkien haasteista
lisääntyi. Hanketta avataan hieman
myöhemmin.

Teemapäivät, kyselyt mm. nuorille,
TASSU-palkinto ja demokratiaviestintä
ovat lisänneet toimikunnan näkemystä

palveluista, asukkaiden kokemuksista ja odotuksista kaupungin toimintaa kohtaan.

Kaikki edellä mainitut eri keinot ovat osa systemaattista osaamisen kasvattamista ja johdonmukaista sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehityksen edistämistä. Osaamispääoma jää kunkin jäsenen omaan käyttöön tulevaisuudessa. Espoon kaupunki hyötyy taitavien luottamushenkilöiden toiminnasta, joilla on näkemystä vaikuttaa taustaryhmissään.

4.Toimikunnan työn tavoitteet ja tehtävät

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan tehtävänä on olla äänenä niille, joiden ääni usein jää vaille kuuluvuutta. Tavoitteena oli varmistaa, että kaikkien kuntalaisten tarpeet ja näkemykset otetaan vakavasti kunnan palvelujen kehittämisessä. Kuuntelimme tarkasti asukkaiden huolia ja odotuksia. Toimikunta kuuli eri vähemmistöjen edustajia monin eri tavoin.

Kokouksiin kutsuttiin kuultavaksi esimerkiksi vammaisten henkilöiden edustajia ja kokemusasiantuntijoita, uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvia ja vieraskieliseen vähemmistöön kuuluvia. Teemapäivissä kuultiin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin ja kulttuurisiin vähemmistöihin kuuluvia. Hankalasti työllistettävien tilanteeseen saatiin tietoa Espoon työllisyyspalvelujen vierailussa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan tehtävänä on ollut myös koordinoida Espoon kaupungin romaniyhteistyötä, koska kaupungissa ei ole tällä hetkellä paikallisromanityöryhmää (PRT). Paikallisromanityöryhmä on usein nimetty kunnanhallituksessa. Työryhmän työskentelyn tarkoituksena on lisätä romanien osallisuutta, aktiivisuutta sekä yhdenvertaisuutta ja näin kehittää paikallisen romaniväestön mahdollisuuksia osallistua omien elinolojensa parantamiseen.

Paikallisromanityöryhmän (PRT) tärkeimpiä tavoitteita ovat romanien kohtaamien ennakkoluulojen ja stereotyyppien poistaminen ja aktiivinen tiedottaminen romaneihin liittyvistä kysymyksistä. Paikallisromanityöryhmissä romanitoimijat, kaupungin ja kunnan edustajat tekevät yhteistyötä romanikysymysten esille nostamiseksi, jotta romaneihin liittyvät kysymykset otettaisiin huomioon yhteiskunnan eri alueilla.

Toimikunnan kokouksiin on tuotu vuosittain tilannekatsaus sekä kutsuttu Espoon romaniyhdistyksen puheenjohtaja kokoukseen. Yhteistyö on edennyt tavoitteellisesti.

Espoon romaniyhdistys on ollut aktiivinen ja järjestänyt toimintaa perheille, nuorille ja naisille erilaisissa kerhoissa kaupungin tiloissa. Yhdistys on myös osallistunut kaupungin sisäisen romanityöryhmän kokouksiin, ollut suunnittelemassa tilaisuuksia mm. yhteistyössä Sellosalin kanssa romanien kansallispäivänä, Kilonpuiston koulun ”Jokainen koulu kuuluu kaikille”-tapahtuma 5.3.2025, tukenut tiedon saantia yhteisöstä ja ollut aktiivinen toimija palvelujen kehittämisessä ja kehittämistarpeiden kartoittamisessa. Yhteistyö kaupungin ja romaniyhteisön välillä on tiivistynyt.

Luottamushenkilöiden ARVOKAS toimintatapa ja sen kehittäminen ovat osa toimikunnan työtä.

4.1. Aloitteet, ehdotukset, kannanotot ja toiminnan kehittäminen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi

Kannanotto vammaisten henkilöiden kuljetuspalvelusta 2025.
Kannanotto alue- ja kuntavaalien äänten hylkäämisestä ja vaalien sujuvuudesta 2025.
Aloite vaalit.fi – demokratiaviestinnän kehittämisestä 2025.

4.2. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden seuranta ja arviointi

Tavoitteena oli varmistaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen

Espoossa. Toimikunnassa kuultiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien seurannat, toimialojen katsauksia ja monenlaisten kuntalaisten kokemuksia monissa eri tilanteissa. Toimikunta nosti syksyllä 2024 tärkeäksi kuunnella vähemmistöjen kokemuksia Espoo-tarinan päivittämisessä.

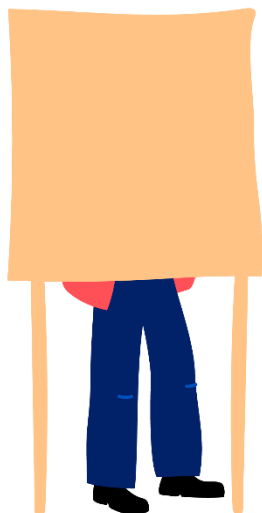
4.3. Yhteiskunnallinen keskustelu ja tiedon lisääminen

Tavoitteena oli, että toimikunta edistää avointa keskustelua vaikeista aiheista ja lisää tietoisuutta yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta.

Liitteessä 1 on kuvattu avoimia keskustelutilaisuuksia, teemoja, joita on käsitelty toimikauden aikana.

Panu Artemjeff (7.5.2025) totesi, että ”yhteiskunnan sisäinen erilaisuus on normaalia, asiaan kuuluvaa. Demokratia on erilaisuuden hallintaa, organisointia ja yhteiskunnallista vakautta.”

Alla olevassa kuvassa on esimerkki materiaalista espoo.fi/vaalit

Demokratiaviestinnän kehittämisen -hanke

Suomessa äänestämistä ja äänestämiskäytäntöjä pidetään itsestään selvyytenä. Ajatellaan myös, että äänestämiskäyttäytyminen hallitaan.

Monesti kuulee myös sanottavan, että äänestämättä jättäminen on henkilön tietoinen valinta. Toimikunta haastoi edellä esitetyt ajatukset ja aloitti pohdinnan yhdessä Keskusvaalilautakunnan kanssa vuonna 2023.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta kehitti vuosina 2023–2025 espoo.fi/vaalit materiaalin, joka pyrkii mahdollisimman yksiselitteisesti, helpotetulla suomen kielellä ja kuvilla viestimään äänioikeudesta, äänestyskäyttäytymisestä ja vaikuttamisen tärkeydestä, niin kotimaisilla kuin yleisimmillä vierailla kielillä. Kielivalikoimaa on erittäin helppo jatkossa skaalata ylöspäin. Myös kielellisiä erityisvaikeuksia kokevat hyötyvät helpotetusta kielestä. Materiaali oli saatavilla espoo.fi -verkkosivuilla, julisteissa ja tiedotteissa. QR-koodin skannaamalla pääsi verkkosivuille, joissa materiaalia oli 10:llä eri kielellä.

Luottamushenkilöiden omien havaintojen ja kokemusten mukaan kansalaisten, niin kantaväestön kuin maahanmuuttotasaisten, toiminta äänestyspaikoilla, yhdessä sosioekonomisesti heikompien äänestysalueiden äänestysaktiivisuuden kanssa kuitenkin osoittavat, että tiedoissa on runsaasti puutteita ja demokratiakasvatus ei voi loppua toisen asteen opetuksen päättyessä.

Tutkimusten mukaan äänestyskäyttäytyminen periytyy. Mikäli vanhemmat eivät äänestä, todennäköisyys, että lapset äänestävät on pieni. Espoon viisi alhaisinta äänestysaktiivisuuden aluetta ovat vaaleista toiseen samoja, järjestys vain muuttuu. Tämä sama ilmiö näkyy myös viiden korkeimman äänestysaktiivisuuden alueella. Alueet pysyvät samoina, järjestys vain vaihtuu.

Asukkailta saadun palautteen perusteella materiaali on koettu hyödyllisenä. Eri puolueiden eroja on vaikea hahmottaa, mikä puolue ajaa mitäkin asiaa, nousi useimmissa palautteissa. Tietoa tarvitaan lisää.

Kokemus omasta osallistumisesta on osa yhteiskuntaan kuulumista ja tie yhteiskunnallisen päätöksenteon seuraamiseen. Toimikunta sai myös palautetta, että puolueiden tulisi olla aktiivisia myös vaalien välillä. Tehdä toimintaansa tutuksi ja kannustaa asukkaita osallistumaan.

Kampanjaa pilotoitiin vuoden 2024 EU-vaaleissa ja saatua palautetta hyödynnettiin kunta- ja aluevaaleissa 2025.

Espoo/vaali.fi -materiaali tukee erityisesti YK kestävän kehityksen tavoitteita 5, 10, 11 ja 16. Valtuustoryhmille ja luottamushenkilöille tulee lisätä tiedotusta Espoo/vaalit.fi -sivustosta jatkossa.

Alla olevassa kuvassa on kuvattu espoo.fi / vaalit -materiaalin logiikka.

Äänioikeus	
Minulla on Suomen kansalaisuus	✓
Minulla on muun EU-maan kansalaisuus	✓
Minulla on muu kuin Suomen tai EU-maan kansalaisuus	✓

Turvallisemmat tilat Espoossa – kysely nuorille

Missä sinä voit olla oma itsesi? Mitkä paikat Espoossa ovat turvallisia? Onko paikkoja, joissa et voi olla oma itsesi? Nuorille suunnattu yleinen sähköinen kysely ja karttamerkinnot espoolaisessa lukiossa keväällä 2024. Tavoitteena oli selvittää Espoon turvalliset ja vaaralliset paikat HLBTIQ+-ihmisille.

Kyselyn tuloksia hyödynnettiin 17.5.2024 paneelikeskustelussa KAMU Espoon kaupunginmuseossa. Keskustelun

lähtökohtana oli nuorten kartalle merkitsemät paikat ja tarinat. KAMU Espoon kaupunginmuseoon oli kokoontunut moninainen joukko keskustelemaan aiheesta. Paneelissa nousutta ja kyselyn tuloksia jaettiin kaupungin sisällä eri toimijoille.

4.4. TASSU-palkinto

Espoon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnassa ideoidun TASSU-palkinnon tavoitteena on nostaa esiin Espoon kaupungin sekä muiden espoolaisten toimijoiden tekoja, jotka edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta yhteiskunnassamme. Palkinto jaetaan vuosittain ja sen muotoa sekä painotuksia on vuosien varrella kehitetty eri toimikuntien toimesta vastaamaan ajankohtaisia tarpeita. Palkinnon hakuaika on syksyllä ja palkinto julkaistaan 10.12. ihmisoikeuksien päivänä.

Vuoden 2023 TASSU-palkinnon voittaja

[Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvopalkinto TASSU Espoonlahden lukiolle sekä MIRSAL yhdistykselle](#)

Vuoden 2024 TASSU-palkinnon voittaja

[Martinkallion koulu ja Mentoring for Future](#) -hankkeelle

4.5. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustietoisuuden kasvattaminen luottamushenkilöiden keskuudessa

Tavoitteena on, että toimimme aktiivisesti lisäämällä luottamushenkilöiden tietoisuutta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä. Korostamme kuntalaisten äänien kuulemisen tärkeyttä, erityisesti vähemmistöjen osalta, varmistaaksemme oikeudenmukaisemman yhteiskunnan toteutumista

Kestävän kehityksen ajattelumaailma osaksi kaikkea tekemistä kaupungissa

[Urbact Cities for Sustainability Governance-hanketta](#) esiteltiin Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustoimikunnan kokouksessa 6.11.2023.

Paikallistasolla hankkeen toiminta keskittyy kokonaisvaltaisen kestävän kehityksen integroimiseen kaupungin rakenteisiin, toimintaan ja ajattelumalleihin.

Toimikunnan totesi, että Urbact yhteistyöohjelmassa tärkeää on kokonaisuuden seuranta, uusien näkökulmien saaminen partnereilta, heiltä oppiminen ja parhaiden käytäntöjen levittäminen kaupungin toimintaan. Teemoina mainittiin mm. maahan muuttaneiden ihmisten tietoisuus suomalaisesta demokratiasta, haavoittuvassa asemassa olevien asukasryhmien tunnistamisesta ja osallisuuden kokemuksen lisäämisestä sekä niistä tulevaisuuteen katsovista asioista keskusteleminen, joita ei vielä huomioida toiminnassa ja päätöksenteossa. Toimikunta piti tärkeänä, että keskitytään konkreettisten tulosten saavuttamiseen.

Seuraavassa on yhteenveto tunnistetuista haasteista.

Tunnistetaan haavoittuvassa olevia asukasryhmiä ja osallisuuden kokemuksen lisäämistä. Haasteemme on se, että emme tunne tarpeeksi ja osaa tunnistaa espoolaisia vähemmistö- ja riskiryhmiä, mikä myös estää heidän huomioimisen, ja osallistamisen valmisteluissa ja päätöksenteossa.

Tietoisuus suomalaisesta demokratiasta. Haasteenamme on vähemmistö- ja riskiryhmien osallisuus- ja osallistamismahdollisuudet sekä tiedon puute kuntademokratiasta. Näkemys pohjautuu myös tutkittuun tietoon, jotka yleensä äänestävät ja vaikuttavat, ja kenen ääni ei kanna.

Tulevaisuuteen katsovia asioita, joita emme vielä huomio päätöksenteossa. Haasteenamme ovat sosiaalisen kestävyysden hiljaiset signaalit sekä globaalit megatrendit, jotka päätyvät päätöksentekoon liian myöhään tai ei milloinkaan.

2.10.2024 kokouksessa tarkasteltiin hankkeen tilannekuvaa. Toimikunnan kokouksessa nostettiin esiin

1. Tulevaisuuteen katsovan tiedon ja skenaarioiden merkitys. Nyt keskitytään ratkaisemaan asioita, jotka eivät toimi. Voisiko olla, että tulevaisuutta katsottaisiin positiivisten esimerkkien kautta?

2. Yritysten eettiset valinnat nousivat myös esiin. Esimerkiksi, valtionyhtiö Gasum levittää muovihiutaleita peltoon ja sieltä ne jatkavat matkaansa kuluttajien lautaselle. HSY hautaa laivojen köysiä maahan, vaikka köysille on oma kierrätysjärjestelmänsä. Espoon kaupunki on mukana HSY-toiminnassa.

3. Hankalia asioita tulisi tehdä näkyviksi. Esimerkiksi erityisesti vammaisten ihmisten näkökulma kaupungissa. Epämukaviakin tuloksia tulisi mitata.

4. Kaupunginvaltuuston tulisi määritellä ja ottaa kantaa, mihin SDG-tavoitteissa keskitytään. Keskustelussa todettiin myös, että nykytilan arvioinnissa on puutteita. Harvoin löytyy konkreettisia mittareita, jotka ovat globaalisti tunnustettuja. Kuntalaisten hyvinvointia tarkasteltaessa, eroista puuttuu usein

Kokouksessa todettiin johtopäätöksenä, että edelläkävijäkaupunki nostaa myös epämukavia tuloksia esiin. Tämän voisi aloittaa nykytilan mittaamisella. Vaikeistakin asioista tulisi puhua. Tärkeää olisi asettaa kunnianhimo korkealle tavoitteiden asetannassa. Relevanttien mittareiden avulla voisi todeta, onko toimenpide kestävän kehityksen mukaista.

ARVOKAS-ohje

Arvostava vuorovaikutus ja luottamushenkilöiden häirintätapausten käsittelyminen luottamustoimielimissä

Kaupunginhallitus 1.11.2021

4.6. ARVOKAS-toimintatapa

Luottamushenkilöille jaettiin tieto ARVOKAS-toimintatavasta ja perehdytettiin kokonaisuuteen valtuuskauden alussa 2021. Kauden aikana saatiin palautetta toimintamallin palautteen keräämisestä valtuustokokousten jälkeen ja annettiin kehitysehdotuksia toimikunnalle. Kehitysehdotukset jäivät uudella valtuustokaudella 2025–2029 toteutettavaksi.

Tavoitteena on, että toimikunta osallistuu aktiivisesti häirintätapausten käsittelyyn toimintamallin mukaisesti ja varmistaa turvallisen ilmapiirin kytkemällä toimintatavat osaksi valtuutettujen allekirjoittamaan rasismin vastaista sitoumusta (25.4.2022). Lokakuussa 2024 kuultiin kielivähemmistöön kuuluvan henkilön kokemuksia vaalityöstä ja luottamushenkilönä toimimisena. Näkökulmana oli, miten turvallisuus tai turvattomuus näyttäytyy osana luottamushenkilön työtä.

Vaaleissa ehdokkaana olemisen pitäisi olla kaikille mahdollista. Demokratiassa erilaisilla näkemyksillä ja taustoilla on iso merkitys päätöksiä tehtäessä. Mikäli joku jättää asettumatta ehdolle turvattomuuden tai häirinnän pelossa, on

se tappio demokratialle. Yhteisten asioiden hoitaminen tulisi olla tavoiteltava tehtävä, ei yhteisenä haukkumisen kohteena oleva tehtävä. Varsinkin nainen, näkyvästi vähemmistöryhmään kuuluva, kohtaa epäasiallista käytöstä niin toreilla kuin sosiaalisessa mediassa. Lisää tietoa artikkelissa [Häirintä luottamushenkilöiden kokemuksissa](#)

Kokouskeskusteluissa on kommentoitu usein kaupunginvaltuustossa käytävän keskustelun tasoa. Monissa esimerkeissä on nostettu esiin epäasiallinen puhe, joihin puheenjohtajan tulisi puuttua. Kaupunginvaltuusto toimii arvokkaana esimerkkinä kaupungissa ja sillä on merkitystä, millaista puhetta siellä on. Vuorovaikutuksen tulisi olla arvostavaa.

4.7. Teemapäivät ja avoimet keskustelutilaisuudet

Tavoitteena on kehittää ja toteuttaa keskeisiä teemapäiviä, jotka keskittyvät suomalaisen yhteiskunnan vähemmistöjen merkittävimpiin kysymyksiin.

Tavoitteena on järjestää avoimia keskustelutilaisuuksia, jotka tarjoavat turvallisen tilan ja mahdollistavat aitoa vuorovaikutusta asukkaiden välillä.

Paneeleja ja avoimia keskustelutilaisuuksia järjestettiin kahdeksan. Teemat liittyivät asukkaiden kokemuksiin kaupungista. Turvallisuus, turvattomuus, kohtaamisten merkitys ja arvostus ovat niitä tekijöitä, jotka nousivat yhteisinä teemoina keskusteluista. Nähdyn ja kuullun tuleminen kaupungissa ja palveluissa, olivat myös toivelistalla eri tapahtumissa. Espoon kaupungin muiden yksiköiden arvokas tuki ja yhteistyö mahdollistivat tapahtumien järjestämisen. Kiitos tästä!

4.8. Muut mahdolliset asiat

Tavoitteena oli perehtyä ja tehdä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi Espoossa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue jäi vieraaksi ja yhteistyötä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä ei tehty.

Me puhumme teoin kampanjan, koulutukset (2024-) välitettiin toimikunnan jäsenille. Kuten myös valtakunnallisia seminaareja ja muita koulutuksia.

4. 9. Terveiset seuraavalle toimikunnalle

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta nosti eri teemapäivinä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä keskusteltavaksi. Tavoitteena oli lisätä tietoisuutta, edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä antaa syötettä muutoksille sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden tuomista arkeen, näkyville.

Takaisinkytkentä tilaisuuksista saaduista palautteista, havainnoista on tärkeää. Tiedon tulee hyödyttää kaupunkia palvelujen järjestämisessä, henkilöstön osaamisen kehittämisessä ja tulevaisuuden painopisteiden asettamisessa.

Yhteistyötä toteutettiin kaupungin eri tahojen, yhdistysten, poliisin ja muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyökumppanit ovat olennainen osa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä.

Tilaisuuksissamme noudatettiin turvallisemman tilan pelisääntöjä, tilat olivat esteettömiä ja materiaalit olivat saavutettavassa muodossa.

Alla olevaan taulukkoon (Liite 1) on kirjattu toimintakauden 2023–2025 teemapäivien aiheet, sisällöt ja muita vuosikelloon liittyviä asioita.

LIITTEET

Liite 1. Teemapäivät ja niiden sisällöt (9/2023–5/2025)

Vuosi	Sisältö	Teema ja muoto
2023	TASSU-palkinto. Hakuaika on 1.10 – 31.10.2023	
	Demokratiaviestinnän kehittäminen alkaa: espoo/vaalit.fi	
2024	Sisältö	Teema ja muoto
19.3.	Oskari Hyttinen kirjoitti blogissaan Minna Canthin perinnöstä ja espoolaisesta tasa-arvotyöstä. Hän toi esiin huolen kasvavat näkemyseroista ja nuorten kokemuksista. Avointa ja kunnioittavaa keskustelua eri näkemyksistä ja mielipiteistä tarvitaan nyt erityisen paljon. Oskari Hyttinen totesi: Tasa-arvo ei siis voi olla vain yksittäinen päivä kalenterissa, vaan sen tulee olla jatkuva pyrkimys kohti oikeudenmukaisempaa maailmaa, jossa jokaisella on tasavertaiset mahdollisuudet menestyä ja elää täysipainoista elämää.” Lukiossa työskenneltiin sukupuolten tasa-arvon –teeman parissa seuraavien kysymysten kautta. Mikä olisi unelmien tavoitetilä – tasa-arvotyön voisi lopettaa, koska kaikki on saavutettu? Mikä on esteenä, miksi emme ole unelmien tavoitetilassa? Minkä asioiden tulisi muuttua? Mitä minä voisin tehdä asioiden eteen? Loppukeskustelu ja itselle merkitykselliset asiat?	Puheenjohtaja Oskari Hyttisen blogi. Tasa-arvon työpaja 2. luokkalaisille, Leppävaaran lukio.
8.4.	Yleisötilaisuus ennen konserttia. Keskustelua ja tietoa Espoon romaniyhdistyksestä, sen toiminnasta ja tavoitteista. Kulttuurin tulosityksikkö keräsi asiakaspalautetta tilaisuudessa. Konsertti Hilja Grönfors & Latso Džinta. Palkittu laulaja on jo monien vuosikymmenten ajan tehnyt arvokasta, katoavaa perinnettä tunnetuksi monenlaisille yleisöille Suomessa ja ulkomailla. Tapahtumaan osallistui 120 henkilöä.	Kansainvälisen romanipäivän konsertti Sellosalissa ja yleisötilaisuus 10.4.2024 Liputus virallisissa liputuskohteissa.

17.5.	Missä sinä voit olla oma itsesi? Mitkä paikat Espoossa ovat turvallisia? Onko paikkoja, joissa et voi olla oma itsesi? ”Espoo on kaunis kaupunki, joka tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia elämään ja työskentelyyn. Mutta tiedämme, että kaikki eivät aina koe olevansa turvassa ja hyväksytyjä täällä. Erityisesti sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt saattavat kohdata vaikeuksia. Espoo-tarina kertoo meille, että Espoo haluaa olla vastuullinen ja inhimillinen edelläkävijäkaupunki, jossa kaikkien on hyvä olla ja jossa jokainen voi vaikuttaa. Meidän yhteisenä tehtävänä on varmistaa, että jokainen espoolainen voi tuntea olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi”, totesi Oskari Hyttinen. Panelisteina olivat Remy, Sofia ja Hissu, nuorten näkemykset Risto Hartikainen, sateenkaarisenioreiden puheenjohtaja Hanna Ruohonen, sateenkaariperheet ry Leena Hoppania, Espoon Kulttuuri Jenna Leppänen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta, Oskari Hyttinen moderoi paneelin.	KAMU Espoon kaupunginmuseo, paneelikeskustelu Seksuaali- ja sukupuoli- vähemmistöjen oikeuksien edistäminen ja tiedostaminen Sähköinen kysely turvallisista ja turvattomista paikoista nuorille. Kysely lukiossa, jossa laputettiin turvalliset ja turvattomat paikat isoille Espoon kartoille. Liputus virallisissa liputuskohdeissa.
Europarlamenttivaalit	Demokratiaviestinnän materiaaleja pilotoitiin Europarlamenttivaaleissa ennakkoonestuksessa ja kerättiin palaute sähköisesti, haastattelujen ja sähköpostiviestien kautta.	espoo.fi/vaalit
30.8.	”Moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden tulisi olla osa arkea” Tapahtuma toi esiin moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden tärkeyden Espoossa. Tarjosi osallistujille inspiroivia puheenvuoroja ja monipuolista ohjelmaa mm. Pasi Hanhisalo ja Eero Salonlahti musisoivat Mukana olivat Espoon evankelisluterilaiset seurakunnat, Matti Peiponen, Sateenkaariseniorit, Risto Hartikainen, Nuorten Pridekahvila, Laura Riissanen,	Espoo-päivän sateenkaareva tilaisuus, Iso-Omena, kirjasto

	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta, Peter Rynin, Jenna Leppänen Espoon kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valtuuston puheenjohtajan tervehdykset. Tilaisuuden juonsi Oskari Hyttinen, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan puheenjohtaja.	
	TASSU-palkinto. Hakuaika 23.9.–8.11.2024	
2025		teema ja muoto
6.2.	ÁHKUIN - dokumentaarinen lyhytelokuvan katsominen ja saamelaiskulttuurista keskusteleminen. ”Eteerinen ja leikkisä dokumenttielokuva seuraa perhettä kolmessa sukupolvessa, yhdistäen heidät ajan halki áhkun, Niillasas-Jovna Máretin, joiulla. Kaipuu, flamingo ja jokimaisema johdattelevat áhkun jälkeläiset uudelle aikakaudelle ja turvautumaan esivanhempien oppeihin.”	ÁHKUIN - dokumentaarinen lyhytelokuva ja keskustelu kouluissa ja kulttuurilaitoksissa. Saamelaisten kansallispäivä. Liputus virallisissa liputuskohteissa.
19.3.	Useat selvitykset ja tutkimukset kertovat aikuisten puuttumattomuudesta rasistisissa tilanteissa. Lasten yhteinen toive kuitenkin on, että aikuiset puuttuisivat. Kouluterveystutkimusten mukaan kiusaaminen on nousussa ja lasten yksinäisyys kasvussa. Miten kaupunki voisi lisätä turvallisuutta kaikille espoolaisille, erityisesti nuorille ja vähemmistöille? Mikä aiheuttaa turvattomuutta julkisissa tiloissa, kuten kouluissa ja ostoskeskuksissa. Keskustelussa nousi esiin huoli siitä, että kaikki aikuiset eivät johdonmukaisesti puutu kiusaamiseen ja häirintään kouluissa ja muissa julkisissa tiloissa. Panelisteina olivat Nina af Hällström (SFP), Miika Ihonen (Vas.), Päivi Jouttimäki (Kesk.), Arja Juvonen (PerusS), Anu Kantola (Vihr.), Julia Lindholm (Kok.), Helena Marttila (SDP), Sari Penttilä (KD), Jatta Salmi (LiikeNyt Espoo).	Paneeli Minna Canthin päivän hengessä keskusteltiin 16.3. Ison Omenan paneelissa "Kenen kaupunki? Turvallisuuden ja yhdenvertaisuuden haasteet"

	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan puheenjohtaja, Oskari Hyttinen toimi paneelin puheenjohtajana.	
8.4.	Yleisötilaisuus järjestettiin ennen konserttia. Tilaisuudessa kuultiin erilaisista hankkeista, joita Espoon romaniyhdistyksellä oli meneillään. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan jäsenet osallistuivat tilaisuuteen ja keskusteluihin. Viulutaiteilija Miritza Lundberg yhtyeineen esiintyi Sellosalissa romanien kansallispäivän tapahtumassa. Tapahtumaan osallistui 160 henkilöä.	Kansainvälisen romanipäivän konsertti Sellosalissa ja yleisötilaisuus Liputus virallisissa liputuskohteissa.
Alue- ja kuntavaalit	Demokratiaviestinnän materiaaleja hyödynnettiin Alue- ja kuntavaalien ennakkoonestuksessa ja varsinaisena äänestyspäivänä. Materiaaleista kerättiin palaute sähköisesti, haastattelujen ja sähköpostiviestien kautta.	
15.5.	Elokuva kertoi 13-vuotiaana pakkoavioliittoon joutuneen kurdityön selviytymistarinan ja hänen tiestään Irakista Suomeen. Dokumentti on voimakas kuvaus toivosta, selviytymisestä ja ihmisoikeuksien merkityksestä. Viranomaisilla oli monta punaisen lipun paikkaa, joissa tunnistaa ihmiskauppa, pakkoavioliitto ja kunniaväkivalta. Muuttuva maailma tuo monenlaisia tilanteita toimintaan, joista on oltava tietoinen. Vaikeistakin, hankalasti puheeksi otettavista asioista, on otettava koppi. Panelisteina olivat Natalie Gerbert Monika-Naiset ry, Majid Hakki Kurdiliitto, Ala Saeed Irakin naisten yhdistyksen puheenjohtaja, Mia Nores Espoon kaupunginvaltuusto, Noora Halmeenlaakso Keskusrikospoliisi	Nasrin's voice elokuvanäytös ja paneeli tilaisuus järjestettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan ja kotoutumisen edistämisen neuvottelutoimikunnan yhteistyönä.
17.5.	Tilaisuudessa keskusteltiin mm. yhdenvertaisuuden esteistä, luottamuksen merkityksestä viranomaisten ja sateenkaariyhteisön välillä, vanhempien sukupolvien kokemuksista ja sateenkaarevasta ikääntymisestä. Pienilläkin, konkreettisilla teoilla ja parannuksilla, kaupungin on mahdollista kehittää toimintaansa sateenkaarevan väestön näkökulmasta. Nämä	15.5. sateenkaareva tilaisuus ja paneeli Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien edistäminen ja tiedostaminen. Katse yhdenvertaiseen tulevaisuuteen. Liputus virallisissa liputuskohteissa.

	kehittämistoimet parantavat myös muiden asukkaiden kokemusta palveluista. Panelisteina olivat Leena Hoppania, kulttuuripalvelupäällikkö Espoon kaupunki Jenna Wahlstén, Seta ry Henna Partanen, kaupunginvaltuutettu, Vihr. Kuisma Savisalo, Sateenkaariseniorit ry Anu Mäkinen, Helsinki Pride ry Paneelin juonsi Peter Rynin, Espoon tasa- arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta	
--	--	--